

Õiguskantsler

Teie 27.12.2023 nr

Meie 12.01.2024 nr 14-2/240073/2400260

Õppes puudumisest teavitamine

Lugupeetud avaldaja

Küsisite, kas kool võib keelata õpilasel õppetöö ajal reisile minna. Märkisite, et kooli kodukorra kohaselt tuleb pikemast planeeritud puudumisest [ ] teavitada [ ] ette.

Leian, et kool võib kehtestada korra, mis näeb ette, et õpilase pikemaajast kavandatud puudumisest on soovitatav kooli eelnevalt teavitada ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 35 lg 3](#)). Kool seda vanemalt nõuda ei saa, kuid sel viisil teavitamine annab koolile ja õpilasele parema võimaluse korraldada õppetööd. Puudumisest teatamine ei tähenda seaduse kohaselt seda, et puudumine tuleb kooliga kooskõlastada või koolilt nõusolekut küsida ehk luba taotleda. Riigikogu ei ole andnud koolile õigust keelata õpilasel puududa, kui ta soovib õppetöö ajal reisile minna, spordilaagris osaleda vms. Siiski tuleb koolil iga kord hinnata, kas lugeda puudumine põhjendatuks. Asi on selles, et õpilase kohustus on kooli korraldatud õppes osaleda. Kui pere otsustab minna näiteks õppetöö ajal reisile, võib see tähendada lisakoormust nii õpilasele endale kui ka kooli töötajatele.

Lapse huvides on, et pere ja kool teeksid koostööd. Saades teada õpilase puudumisest perereisile mineku, spordilaagris osalemise tõttu või muul põhjusel, tuleks õpetajal või mõnel teisel koolitöötajal suhtuda õpilasse mõistvalt ja püüda olukorda selgitada. Etteheitev, kurjustav vms väljendusviis ei ole sobilik õpilast toetavas koolikeskkonnas.

I. Õppes osalemise õigus ja kohustus

1. Õpilasel on õigus ja kohustus täita õpiülesandeid ja osaleda õppes ([PGS § 35 lg 1](#)). Koolist puudumisel peab olema mõjuv põhjus ([PGS § 35 lg 2](#)). Lapsevanem peab õppetöö ajal perereisi vms kavandades sellega arvestama. Koolist puududes ei saa õpilane õppes osaleda.
2. Kuigi õpilasel peab olema võimalik tegemata õpiülesanded järele vastata ([põhikooli riikliku õppekava § 21 lg 7](#)), võib koolist puudumine muuta ülesannete täitmise keeruliseks. Seega peab vanem perereisi kavandades hindama, mis on lapse huvides parim, ta peab selgitama lapsele puudumise tagajärgi ja kuulama ära lapse arvamuse ([lastekaitseaduse § 21](#)).
3. Kui perel on kavas olla kodust eemal pikemat aega, võib vanem taotleda põhikoolis õppivale lapsele koduõpet ([PGS § 23](#)). Kuna sellisel juhul peab õpet rahastama ja korraldama vanem, tuleb koolil kaaluda, kas koduõpet on vanema esitatud tingimustel lapsele sobilik ([õiguskantsleri 24.05.2022 seisukoht „Koduõppe korraldus ja õpilase heaoluga arvestamine“](#)).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

4. Lapse õiguste ja heaolu eest vastutab vanem ([LasteKS § 7 lg 1](#); vt ka [perekonnaseaduse § 116](#)). Kui kool teab, et lapsel tuleb lapsevanema otsusel perereisi vms tõttu koolist puududa, saab kool selgitada ohte ja meetmeid, mida kool võib rakendada, kui õpilasel tekivad õpiülesannete täitmisel raskused (nt üksiku ainetunni konsultatsioon või vajadusel ka individuaalse õppekava koostamine ([PGS § 18](#), [§ 58 lg 3](#)). Seega on mõisteta, et kool soovib pikemast kavandatud puudumisest ette teada.

5. See, kui keeruliseks võib osutuda järelevastamine, sõltub õpilasest endast ja sellest, kui intensiivne on õpe õpilase puudumise ajal. Mida kauem laps puudub, seda enam võib tal raskusi tekkida. Kui kooli kodukorras ei ole täpsustatud, kui pikk on pikaajaline puudumine, millest soovitatakse ette teatada, siis võib vanem ise otsustada etteteatamise vajalikkuse üle. Seaduse kohaselt piisab, kui vanem teavitab kooli koolikohustusliku õpilase puudumisest ja selle põhjusest esimesel puudumise päeval ([PGS § 36 lg 1](#)).

II. Kooli korraldatud õpest puudumise tagajärg

6. Kui õpilane koolist puudub, tuleb koolil välja selgitada selle põhjus ja seejärel hinnata puudumise põhjendatust ([PGS § 35 lg 2](#)). Koolil on kohustus kahtluse korral kontrollida koolikohustusliku õpilase puudumise asjaolusid ([PGS § 36 lg 2](#)).

7. Kool peab lugema puudumise põhjendatuks, kui see on seotud lapse tervisega, vääramatu jõu või perekondliku põhjusega ([PGS § 35 lg 2 p 1–3](#)). Koolil on õigus lugeda õpest puudumise põhjus mõjuvaks ka muul juhul ([PGS § 35 lg 2 p 4](#)), näiteks siis, kui õpilane osaleb spordilaagris. Seadusega ei ole kehtestatud, et kool peab lugema näiteks reisile mineku või spordilaagris osalemise õppetöö ajal põhjuseta puudumiseks.

8. Koolil tuleb kaaluda tugi- või mõjutusmeetmete rakendamist või kohaliku omavalitsuse poole pöördumist, kui koolikohustuslik õpilane puudub mõjuva põhjuseta ([PGS § 12](#)). Põhjuseta puudumise tagajärjeks võib olla ka koolist väljaarvamine, välja arvatud juhul, kui õpilane on koolikohustuslik ([PGS § 28 lg 1 punktid 5 ja 8](#)). Seega tuleb igat puudumist hinnata konkreetsetest asjaoludest lähtudes ja lapse huve arvestades. Tuleb mõista, kas õpilane puudub enda või vanema otsusel ning vastavalt sellele kaaluda vajalike meetmete võtmist.

9. Kui laps puudub õpest vanema otsusel ja kooli hinnangul ei ole lapsevanem käitunud õigesti, on koolil võimalik õpilase ja vanemaga sellest arenguvestlusel rääkida ([PGS § 37 lõiked 5 ja 6](#), [§ 35 lg 4](#)). Kool võib kaaluda kohaliku omavalitsuse poole pöördumist, kui leiab, et vanem on toiminud lapse huvide vastaselt (vt ka [PGS § 13](#)).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise